

ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

นางสาวจวงจันทร์ พวงจันทร์แดง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974 - 562 - 010 - 6

008521

STUDENTS' LEADERSHIP IN THE ELEMENTARY SCHOOL

Miss Choungchan Pongchandang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
โดย นางสาวจวงจันทร์ พวงจันทร์แดง
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุมน อมรวิวัฒน์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์-ดร.สุประคิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประคิษฐ์ บุณนาค ประธานกรรมการ
(ช่วยศาสตราจารย์กิติยวดี บุญซื่อ)

สุมน อมรวิวัฒน์ กรรมการ
(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

ประคอง สุทธิสาร กรรมการ
(ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธิสาร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. นักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับนักเรียนโรงเรียนธรรมดา มีภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนโรงเรียนธรรมดามีภาวะผู้นำสูงกว่านักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย

3. เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำระหว่างเพศของนักเรียนพบว่ามีความแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนหญิงมีภาวะผู้นำสูงกว่านักเรียนชายทั้งในส่วนรวมและในแต่ละประเภทของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. นักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยมีคุณลักษณะผู้นำด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนธรรมดา และนักเรียนในโรงเรียนธรรมดา มีคุณลักษณะผู้นำด้านทักษะในการแก้ปัญหาและประเมินผล ความยุติธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และบุคลิกภาพเกี่ยวกับลักษณะท่าทางดีกว่านักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. นักเรียนชายมีคุณลักษณะผู้นำด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนหญิง แต่นักเรียนหญิงมีคุณลักษณะผู้นำด้านทักษะในการแก้ปัญหาและประเมินผล ความมีเหตุผลความมีวินัยและมั่นใจในตนเอง การสื่อความหมาย ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเสียสละเห็นอกเห็นใจ บุคลิกภาพเกี่ยวกับลักษณะท่าทาง ความกล้าและการควบคุมอารมณ์สูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศูนย์เพื่อการพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Students' Leadership in the Elementary School
Name Miss Choungchan Pongchandang
Thesis Advisor Professor Sunon Amornvivat
Department Elementary Education
Academic Year 1982

Abstract

Purposes

The purposes of this study were

1. To investigate leadership of students who studied under the 1978 Elementary Education Curriculum.
2. To compare students' leadership in Democracy Project Schools and Ordinary Schools.
3. To compare boy students' leadership and girl students' leadership.

Procedures

The sample used in this research were 500 students in Chiang Rai province, They were in the schools under the office of Provincial Elementary Education, Municipal Schools and Private Schools in the academic year 1982. They were 267 students in Democracy Project Schools and 233 students in Ordinary Schools.

The instrument used in this research was an inventory form adopted from Yachai Reelachat's one. It is a multiple choice objective types inventory with 39 items. The data was statistically analyzed in term

of percentage, Mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and Z-test.

Finding

1. Leadership of students who studied under the 1978 Elementary Education Curriculum were above average in all leadership's qualities

2. It was significantly different between students' leadership in Democracy Project Schools and Ordinary Schools. Students' leadership in Ordinary Schools were higher than students' leadership in Democracy Project Schools at the level of .05.

3. It was significantly different in leadership between sex of the students. Girl students' leadership were higher than boys' at the level of .05 as presented in both kinds of the school and in each of them.

4. Creative thinking of students in Ordinary Schools were higher than students in Democracy Project Schools. The students' leadership qualities in Ordinary Schools were higher than students in Democracy Project Schools in problem-solving and compromising abilities, generosity, good personality and fairness at the level of .05.

5. Creative thinking of boys were higher than girls' : while girls were higher than boys in problem-solving, compromising, reasoning and communicating abilities; self-discipline and self-confidence, fairness, kindness, honesty, sacrifice and sensitivity, good personality, bravery and also self-emotional control at the level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา" สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์ สุมณ ธรรมวิวัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำปรึกษา คัดแนะนำ รวมทั้งช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนนวม และอาจารย์ ชาลี พงษ์เจริญ ได้กรุณาให้คำแนะนำด้านสถิติ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์พวงมาลัย พริบไหว อาจารย์กมล อธิธิวุฒิ อาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือ ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากท่านที่ได้กล่าววามมานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณเทียมจันทร์ พวงจันทร์แดง มารดา ผู้สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยความรักและเสียสละเพื่อบุญเสมอมา

จวงจันทร์ พวงจันทร์แดง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
รายการตารางประกอบ.....	๙

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
	ความจำกัดของการวิจัย.....	6
	คำจำกัดความ.....	6
	ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ความหมายของประชาธิปไตย.....	8
	การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยของเยาวชนไทย.....	9
	การเสริมสร้างประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนไทย.....	12
	ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน.....	13
	การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมค่านิยมการปกครองใน โรงเรียน.....	16
	ภาวะผู้นำ.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ.....	19
โอกาสที่จะเป็นผู้นำ.....	20
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ.....	20
แบบของผู้นำ.....	21
คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ.....	23
หน้าที่ของผู้นำ.....	25
ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	25
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	84
ประวัติผู้เขียน.....	103

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1 จำนวนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับนักเรียน
โรงเรียนธรรมคา..... 33

2 จำนวนตัวอย่างประชากรของโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรม
ประชาธิปไตย..... 35

3 จำนวนตัวอย่างประชากรของโรงเรียนธรรมคา..... 36

4 จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจตามเพศ..... 40

5 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย
กับโรงเรียนธรรมคาที่เคยมีประสบการณ์หรือมีความสามารถพิเศษ
ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ 40

6 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย
กับโรงเรียนธรรมคาที่เคยมีประสบการณ์ในการ เป็นผู้นำกลุ่ม..... 42

7 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย
กับโรงเรียนธรรมคาที่เคยได้รับมอบหมายงานพิเศษจากครู..... 43

8 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย
กับโรงเรียนธรรมคาที่เคยได้รับมอบหมายงานจากครูปกครอง..... 44

9 ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมวดความรอบรู้..... 45

10 ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมวดทักษะของผู้นำ..... 46

11 ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมวดคุณธรรมของผู้นำ..... 47

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

12 ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมวดบุคลิกภาพของผู้นำ..... 48

13 ภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย
กับโรงเรียนธรรมดา..... 49

14 ภาวะผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโรงเรียนในโครงการ
จัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมดา..... 50

15 ภาวะผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโรงเรียนในโครงการ
จัดกิจกรรมประชาธิปไตย..... 51

16 ภาวะผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนธรรมดา..... 51

17 ภาวะผู้นำของนักเรียนชายโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรม
ประชาธิปไตยและนักเรียนหญิงในโรงเรียนธรรมดา..... 52

18 ภาวะผู้นำของนักเรียนชายโรงเรียนธรรมดาและนักเรียนหญิง
โรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย..... 52

19 คุณลักษณะผู้นำหมวดความรอบรู้ของนักเรียนโรงเรียนในโครงการจัด
กิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมดา..... 53

20 คุณลักษณะผู้นำหมวดทักษะของผู้นำของนักเรียนโรงเรียนในโครงการ
จัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมดา..... 54

21 คุณลักษณะผู้นำหมวดคุณธรรมของผู้นำของนักเรียนโรงเรียนใน
โครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมดา..... 55

22 คุณลักษณะผู้นำหมวดบุคลิกภาพของผู้นำของนักเรียนโรงเรียน
ในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมดา..... 56

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

- 23 คุณลักษณะผู้นำหมวดความรอบรู้ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ของโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียน
ธรรมคา..... 57
- 24 คุณลักษณะผู้นำหมวดทักษะของผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ของโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมคา 58
- 25 คุณลักษณะผู้นำหมวดคุณธรรมของผู้นำ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ของโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมคา 59
- 26 คุณลักษณะผู้นำหมวดบุคลิกภาพของผู้นำของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ของโรงเรียนในโครงการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยกับโรงเรียนธรรมคา 60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย